

Beleidsplan Stichting heemkundig streekmuseum Jan uten Houte 2015-2019

Inleiding:

Heemkundig streekmuseum Jan uten Houte vierde in 2014 zijn vijftigjarig bestaan. In die vijftig jaar is het museum uitgegroeid tot een museum met een aanzienlijke collectie historische voorwerpen, gerund door een grote groep vrijwilligers en een beheerder. Door de lange geschiedenis en de voortdurende stroom van schenkingen heeft het museum al verschillende keren aanpassingen doorgevoerd in organisatie en inrichting. Het museum is opgenomen in het Nederlands Museumregister.

In het jaar van het vijftigjarig bestaan heeft het bestuur geconstateerd dat het tijd is voor een nieuwe aanpassing. Dit keer ingrijpender dan eerder het geval was. Het museum heeft te maken met een teruglopend bezoekersaantal, terwijl de collectie nog steeds groeit, vakkundig beheer nodig heeft, en het museum aan de kwaliteitseisen vanuit het Nederlands Museumregister moet (en wil) voldoen. Echter: met steeds minder bezoekers wordt dit niet alleen financieel steeds ingewikkelder, maar ook dringt zich de vraag op: waarom doen we al die inspanningen eigenlijk als steeds minder mensen erin geïnteresseerd zijn? Tenslotte schuilt het bestaansrecht van een museum in het draagvlak ervoor in een samenleving.

Daarom heeft het bestuur besloten te gaan werken aan een nieuwe visie en missie, en daarop gebaseerde doelstellingen voor de periode 2015-2019. In de hoop dat we achteraf kunnen zeggen: het jaar van het vijftigjarig bestaan was een transitie moment, naar een vernieuwd museum dat echt van de 21ste eeuw is, en een goed startpunt voor de komende vijftig jaar.

Kernpunt van de vernieuwing is dat we ons meer en meer realiseren dat de voorwerpen ons gereedschap zijn om mensen mee te nemen in een verhaal. En dat het er dus niet omgaat zoveel mogelijk gereedschap te hebben, maar om dat gereedschap te gebruiken.

Visie, missie en doelstellingen:

‘Spiegelen, spiegelen, spiegelen’: het is een van de meest gebruikte woorden van de rijinstructeur. De achteruitkijkspiegels bieden zicht op wat achter je is. Ze maken je overzicht compleet, zodat je goed vooruit kunt.

Een mens vindt houvast in het leven door zijn verbondenheid met familie, vrienden, werk, gebruiken en omgeving. Vaak zijn mensen zich in het dagelijks leven niet zo bewust van die verwevenheid van waar we nu staan, waar we vandaan komen en waar we naar toe gaan. Misschien juist omdat het zozeer de vanzelfsprekende basis van het leven is.

Maar het is dus niet voor niets dat er overal in de wereld juist ook mensen zijn die de behoefte voelen aan het beter zichtbaar maken van het verleden, en het steeds opnieuw leggen van verbindingen tussen toen en nu, tussen toen en toekomst.

Een museum is daar een van de uitdrukkingvormen van. Een museum legt die verbindingen met behulp van materiële en immateriële getuigenissen. En musea leggen die verbindingen niet uitsluitend voor zichzelf, maar juist voor, en ook samen met de hele gemeenschap. Omdat ‘spiegelen’ voor iedereen een verrijking is.

Uit deze visie komt onze missie voort:

Heemkundig streekmuseum Jan uten Houte legt voor de inwoners en bezoekers van de streek de link tussen wat de streek nu is, en de geschiedenis ervan: hoe ziet de streek eruit? Wat vinden wij kenmerkend en opvallend? Hoe is dat zo gekomen?

Die links zichtbaar en begrijpelijk maken voor zoveel mogelijk inwoners en bezoekers van de streek: dat is het doel van het museum. Dat doet het museum door middel van het vertellen van verhalen. Verhalen over de eigen streek: landschap, bewoning, bedrijvigheid, gebruiken, markante mensen en grote gebeurtenissen.

Materiële getuigenissen (de voorwerpen) en immateriële getuigenissen (streektaal, overgeleverde verhalen, kennis en vaardigheden m.b.t. bepaalde ambachten en beroepen, tradities en gebruiken) zijn het 'gereedschap' van het museum om die verhalen te vertellen.

Het museum wil zoveel mogelijk inwoners en bezoekers van de streek een verrijkende ervaring bieden. Het streven is dat inwoners betrokkenheid voelen bij het museum, en het museum ervaren als een plek die over toen, nu en toekomst gaat. Zij bezoeken het niet één keer, maar komen geregeld (of het museum gaat naar hen toe). Bezoekers van de streek (toeristen) ervaren het museum als een verrassende introductie in de streek, die hen nieuwsgierig maakt en hen aanzet tot het verder verkennen ervan.

Om onze missie te verwezenlijken stellen wij voor de periode 2015-2019 de volgende doelen:

- Het vaststellen van een eerste reeks verhalen die we als museum over de streek willen vertellen en die de link leggen tussen toen, nu en toekomst. De eerste drie zijn al benoemd:
 - Adriaen van Bergen, de uit Leur afkomstige schipper die in 1590 de list met het turfschip bedacht, waarmee Prins Maurits de stad Breda kon veroveren op de Spanjaarden; in relatie tot de geschiedenis van de turfvaarten
 - Vincent van Gogh in Etten; in relatie tot het leven in Etten in die tijd en de relatie protestant - katholiek
 - Sybrand Heerma van Voss, directeur van de suikerfabriek te Leur, die er in 1909 voor zorgde dat de eerste vlucht boven Nederlands grondgebied in Etten-Leur plaatsvond; in relatie tot de industrialisatie
- Het herwaarderen van de collectie aan de hand van de nieuwe missie van het museum, resulterend in een nieuw collectiebeleid
- Het vaststellen van de profielen van de mensen op wie het museum zich richt
- Het inrichten van het museum op basis van de gekozen verhalen en bezoekersprofielen. Onderdeel van deze herinrichting is het aanbrengen van een lift naar de eerste verdieping.
- De herprofilering van het museum in de externe communicatie, in lijn met de nieuwe missie. De overweging om de huidige naam te wijzen maakt hier deel van uit, gezien het gegeven dat de aanduiding 'heemkundig streekmuseum' ervaren wordt als dubbelop: de aanduiding 'streekmuseum' maakt al duidelijk dat het museum een heemkundig karakter heeft.
- Het herinrichten van de organisatie, in lijn met de nieuwe missie. De nieuwe missie stelt het bereiken van zoveel mogelijk inwoners en bezoekers van de streek centraal. Dit betekent voor de organisatie een benodigde versterking van het publieksgerichte werk. Bovendien zal een vergroting van het publieksbereik ook in absolute zin een grotere druk op de organisatie leggen, hetgeen wellicht zal leiden tot een nieuw organisatie-model.
- Het realiseren van een gezonde bedrijfsvoering, waarbij inkomsten uit bezoek, sponsoring, subsidies en fondsenwerving zorgen voor een gedegen basis en in balans zijn met noodzakelijke uitgaven voor instandhouding, kwaliteitsverbetering en vernieuwing